

Fra Ludovik Radoš i njegova majka*

PIŠE: FRA ANTE DODIG

Moj golube, ptico plemenita,
Duha Svetog sliko znamenita.
Ja te molim, poleti visoko,
nek te vidi svako ljudsko oko,
pa im kaži priču nalik bajci
o mladom fratru i njegovoj majci.
Blažuj, selo duvanjskoga kraja

pokraj polja suncem obasjana.
Eh, to polje sinke svoje drage
stoljećima slalo je u fratre.

Tako bješe četrdeset treće,
u dobu rata, nevolje najveće.
Želja jaka Ivana potiče,
franjevačko zvanje u njem niče.
Majka ga rado podržala,
u fratre ga radosna poslala.

Mjesec rujan i jesensko doba,
Provinciji napisana molba.
Ivan čezne za početnim danom,
napokon će postat manjim bratom.
Godini je kušnje pristupio
i svoj habit brzo zavolio,
uzeo i redovničko ime
fra Ludovik, ponosi se njime.

Kada kušnje završi godina,
pođe mladac na Blažuj svojima.
Otac, majka dugo ga čekali
da se kući makar kratko vrati.
Otac Jure dobar čovjek bio,
teškim radom obitelj hranio.
Majka Stana brinula za blago,
zračila je nježnošću i snagom.

Svoga sinka Ludovika dragog
dočekali s najboljom hranom.
Sva se čeljad silno obveseli
jer odavno nisu tako jeli.

Tetošila Ludovika majka,
kupila mu i par opanaka,
košulju je oplela vunenu,
riječi snažne uputila njemu.

Vidiš, sinko, ratnoga belaja
na sve strane ubojstva i strava.
Al' ti, sine, ne brini o tome,
vjeruj snažno i nadaj se boljem.
Za svakoga Bog rješenje ima,
rado prima i grješnika silna.

Moli, radi, dobar čovjek budi,
Bog ti mnogo blagoslova nudi.
Slušaj dobro poglavare svoje,
slijedi vjerno upute njihove.

Zagrljajem isprati ga majka,
dođe vrijeme posljednjeg rastanka.
Pođe Lujo prema Brigu tada,
vratio se u kolijevku bratstva.

Onda dođe četrdeset peta,
ta veljača hladna i nesretna.
U skloništu dvanaest ih pade,
međ' njima se i Ludovik nađe.
Godina mu dvadeseta bila
kad se ova strašna scena zbila,
kada vjerni pogiboše fratri,
kad im tijela izgoriše u vatri.

Glas se tužan širio o tome,
proširi se i po kraju duvanjskome.
Srce majke skvrči se od boli
za sinkom što ga bezuvjetno voli.
Pred križ tužna pade na koljena
pa pogleda Krista ubijena.
Zamislila svoga Ludovika,
najmilijega Božjeg sljedbenika.

U molitvi ostade do kasno,
suze pušta i nariče glasno.
A onda joj ohrabrenje dođe,
Duh Božji kroz srce joj prođe.
Majku Stanu razvedriše riječi
Evandjelja koje srce liječi.

U njem piše za njezina sina:
Tko rad Krista mučeništvo prima,
blažen bit će među svim ljudima.

Moj golube, reci svima da
mučeništvo snaga je vjernima! ✍

Svete vjere mučenici

PIŠE: ZDRAVKO NIKIĆ

Te veljače četrdeset pete
proplakao kamen Širokoga,
raspukla se zemlja hercegova,
a i Mostar tuga obavila
i Neretva modra utihnula
u njedra im tijela primila.

Pobiše ih sve na pravdi Boga,
ucviliše ljudska srca mnoga.
Tu spališe tijela naših franjevaca
u pećini gdje su se sakrili,
krvnici su neke usmrtili,
a druge su putom ubijali.

Tijela su im kamam' kasapili,
da ih nitko nikad ne otkrije,
da i habit na njima sagnije.
Sudio ih nitko nikad nije
od proklete Titine partije.

O tome se govoriti nije smjelo,
spominjati to krvničko djelo.

Al' sloboda kada sinu
i našem hrvatskome rodu,
doznadosmo svi gorku istinu,
što se dugo krila u narodu.

Zlikovci su godinama' šutjeli,
neki tajnu i u grob odnijeli,
gdje su tijela njihova sakrili
i gdje su ih do smrti mučili.

Još ih i sad dosta ima
što im zemlja tijela sakriva.
A Neretva što je odnijela,
dok krvava tiho žuborila,
grobница im sveta je postala,
dok je sinjem moru uvirala.

To su naše vjere mučenici,
Isusovi mili učenici.
Na oltar ih treba uzdignuti,
zboru svetih sve ih pridodati!

(Čitluk, 30. lipnja 2023.) ✍

* Pjesma je nastala u promišljanju o obiteljima stradalih hercegovačkih franjevaca u Drugome svjetskom ratu i poraću. Uz naše franjevačko bratstvo u Hercegovini obitelji naše braće također su proživljavale teške trenutke. Na poseban, pak, način suosjećamo i zahvaljujemo svim majkama koje su kroz stoljeća držale naše kuće, očuvale vjeru i odgajale djecu.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
GLAS O MUČENIŠTVU	32
ODJEK U PUKU	36
NATJEČAJ	37
RAZGOVOR	42
NJIHOVIM PUTOVIMA	49
PODLISTAK	52

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XIX., 2 (36), Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2026.
Broj zaključen 30. lipnja 2026.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA i korektura:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kardinala Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325, faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
4 KM; 2 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (S POŠTARINOM):
BiH 10 KM; HR i EU 11 EUR; CH 11 CHF;
SAD 16 USD; Canada 17 CAD

**SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA...
(HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA PROVINCIJA –
VICEPOSTULATURA, S NAZNAKOM ZA ŠTO):**

- a) preko banke (BiH: UniCredit Bank, Mostar; br. računa: 3381602276649744; devizni račun: IBAN: BA393381604876650839; SWIFT: UNCRBA22; HR i EU: PBZ; IBAN: HR7123400091570013597; SWIFT: PBZGHR2X)
- b) poštanskom uputnicom (BiH: Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg; HR: Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb)
- c) Western Union

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIC

Dragi čitatelji!

Kauza »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće« ustrajno ide dalje. Nakon što je službeno zaključeno da je Vicepostulatura završila prvo ili istražno razdoblje kauze, upućena je biskupu mons. Petru Paliću *Molba za pokretanje kauze* na biskupijskoj razini. Primivši ju, njegova je zadaća bila zamoliti ostale članove Biskupske konferencije čiji je član da izreknu svoje mišljenje o pokretanju kauze. Sljedeći mu je korak bio obavijestiti Svetu Stolicu da namjerava započeti kauzu tražeći od nadležnoga dikasterija dopuštenje ili *Nihil obstat*. Nakon toga dolazi formalno prihvaćanje *Molbe za pokretanje kauze*.

Budući da mnoge zanima »dokle se stiglo«, iznosimo ukratko taj tijek. Naša je zadaća moliti se za uspješan hod kauze te pripravljeni sve što bi joj moglo zatrebati u budućnosti.

Svakako u to spadaju i nove prostorije Vicepostulature o čemu kratko izvešćujemo u poglavlju »Iz ljetopisa«. Do sada su dvije osobe radile u skroz skučenim uvjetima, ali to nije bio razlog žalbe ili opravdanja za bilo što. Nezaštićena je čast raditi u kauzi za uzdignuća na oltar hercegovačkih franjevaca, ubijenih rukom bezbožnih komunista. Vanjske okolnosti stoga mogu samo olakšati rad, ali ne ga i zaustaviti.

Zajedno sa svime ovim sljedeći bi broj ovoga našega glasila *Stopama pobijenih* trebao nositi novo ime. Koje, vidjet ćemo u siječnju jer još malo o tome razmišljamo. Kroz istražno je razdoblje naglasak bio na istraživanju povijesnih okolnosti u kojima su ubijeni hercegovački franjevci te kako su primili trenutak svoga ubojstva. Sada ćemo naglasak staviti na njihov duhovni lik. Ali o svemu tomu više u sljedećem broju.

Hvala svima onima koji na bilo koji način podupiru rad Vicepostulature. Ostanimo i dalje zajedno koračajući prema uzdignuću na oltar, što će Crkva učiniti, i ovih mučenika iz našega hrvatskog naroda.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slični imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca